

СТАНОВИЩЕ

От **Красимир Янков Йорджев**, д.н.

доцент в Югозападен университет „Неофит Рилски“, Благоевград
на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор'

Област на висше образование: 4. *Природни науки, математика и информатика*

Професионално направление: 4.6 *Информатика и компютърни науки*

Научна специалност: 01.01.12 „Информатика“

Автор на дисертационния труд: Аднан Шараф Али Юсеф Ал-Абси, Република Йемен

Тема: Някои аспекти на приложението на информационните технологии за обучение в университетите в Йемен.

Научен ръководител: доц. д.н. Красимир Йорджев, ПМФ, ЮЗУ „Неофит Рилски, Благоевград

Законови основания. Със Заповед № 834/23.03.2017 г. на Ректора на Югозападен университет „Неофит Рилски“, Благоевград на основание чл. 9 от ЗРАСРБ, чл. 30, ал. 3 от правилника за прилагане на ЗРАСРБ, чл. 4, ал. 3 от Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски“ и решение на ФС на Природо-математически факултет съм определен за член на научно жури по процедура за защита на дисертационен труд на тема „Някои аспекти на приложението на информационните технологии за обучение в университетите в Йемен“ за присъждане на научната степен „доктор“ в област на висше образование 4. *Природни науки. Математика и информатика*, професионално направление 4.6. *Информатика и компютърни науки* с автор Аднан Шараф Али Юсеф Ал-Абси от Република Йемен. Като член на научното жури получих всички необходими документи по дисертационния труд в електронен и хартиен формат и мога да потвърдя, че те отговарят на съответните закони и правилници за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности.

Предварителни бележки.

- Дисертацията е написана на английски език. Причината за това е, че дисертантът ще използва своята диплома в родината си – Република Йемен. За целта е необходима нейната легализация. Според законите на Република Йемен, за легализацията на диплома за степен PhD е необходимо текстът на дисертацията да бъде на арабски или на английски език. Това бе и едно от изискванията на страната заявител на докторантурата – Република Йемен.

- По време на срока на редовната докторантура се наложи смяна на темата на дисертационния труд от „Между университетски обмен на информация в Република Йемен“ на „Some aspects of the application of information technologies for learning in universities in Yemen“. („Някои аспекти на приложението на информационните технологии за обучение в университетите в Йемен.“). Мотивите за това са, че Република Йемен, се намира в специфично политическо състояние, което се характеризира с протичането на военни действия. Този факт затруднява реализацията на изследователската част от неговия дисертационен труд. В тази обстановка между

университетския обмен е сведен до минимум и това обезсмисля първоначалния замисъл на дисертационните изследвания. След консултации със заявителя на докторантурата-университета в град Сана, Република Йемен ние се спряхме на новата тематика, свързана с приложението на информационните технологии и компютърната техника в университетското образование, отчитайки специфичните социални и икономически условия, вярвания, религиозни норми, народно-психологически особености и традиции на населението в Йемен и региона на Близкия Изток. В качеството си на научен ръководител на докторанта искам да изтъкна със задоволство факта, че в тази сложна политическа обстановка за много кратки срокове, докторантът се справи отлично с поставените му нови задачи, които отговорно мога да заявя, че не са елементарни, имайки в предвид малкото време за изпълнение. Качеството на неговите изследвания е на достатъчно високо ниво.

Общи данни. Текстът на дисертационен труд се състои от увод, шест глави, заключение, авторска справка за приносите, публикации, забелязани цитирания, библиография и три приложения. Изложен е на 186 страници. В приложенията във вид на таблици и цветни диаграми се представят данните от изследванията, които дисертантът е извършил във връзка с изготвянето на дисертационния труд, както и дизайна на образователния сайт, разработен лично от автора. Тълкуването на тези резултати и описанието на сайта е направено в основния текст. В основния текст се съдържат около 14 цветни илюстрации и 18 таблици, докато в приложенията по обясними причини този брой е значително по-висок – около 23 цветни илюстрации и около 48 таблици. Някои от таблиците и илюстрациите се повтарят и на двете места.

Въпреки, че изложението е написано на високо научен стил, то е сбито, конкретно, ясно и лесно би се възприело от специалистите, запознати със специфичната терминология.

Актуалност на тематиката. Темата на дисертационния труд е посветена на приложението на компютрите, информационните технологии и Интернет в обучението, което определя и интердисциплинарността на тематиката.

В началото на дисертацията и на автореферата, авторът в няколко страници дава подробно доказателство на актуалността на темата. Изтъкнати са редица мотиви за нейната разработка.

Актуалността е породена от все по-широкото навлизане на компютърната техника, информационните технологии и Интернет във всички сфери на съвременното общество – наука, образование, изкуство и т.н. В този смисъл, авторът се опитва да запълни някои празноти и изоставания в конкретния регион на Близкия Изток. Тази задача е поставена пред него от държавните органи на страната, заявител на докторантурата – Република Йемен и Държавният университет в гр. Сана, където докторантът е работил, преди зачисляването му в редовна докторантура в ЮЗУ „Неофит Рилски“. В този смисъл препоръките, които авторът дава на компетентните органи в Йемен са уместни и имат своето научно и практическо значение.

От друга страна, авторът по подходящ начин запознава европейския читател с някои исторически факти, свързани с неговата Родина, както и със спецификата на социално-демографските особености на местното население. Тези характеристики дават отражение и на нагласата на населението при използването на съвременните компютърни и информационни средства на обучение.

Несъмнена роля, както многократно подчертава авторът, в негативен аспект играе и остарялата компютърна техника, която масово се използва в Република Йемен.

Познаване на проблема. Дисертантът е много добре запознат с тематиката. Познаването на проблема личи не само от стила и начина на изложение, но и от

направените анализи, резултат от задълбочения прочит на необходимите за разработването на дисертационния труд литературни източници - общо 126 на брой, от които 38 на арабски, 7 на български и 81 на английски език.

В Първа глава авторът прави подробен и задълбочен анализ на литературните източници. Същият много умело е разделил този литературен обзор на две части. Първата част (раздел 1.2) е анализ на арабски литературни източници. Втората част (раздел 1.4) се анализират някои литературни източници, в това число и български, на учени от, както авторът ги класифицира „Западния свят“.

Преди това в увода и раздел 1.1 озаглавен „Развитието на компютрите в контекста на социалните нужди и изисквания в съвременния свят“ се формулират основните дефиниции на понятията, използвани в дисертационния труд, като се цитират източниците, от където са заимствани и на кратко се описват методите, използвани в научните изследвания.

Цели, задачи и степен на тяхното решение. Целите на дисертационния труд и произтичащите от тях задачи подробно са изброени в увода. Дисертантът се е справил успешно с формулираните задачи и е решил до голяма степен всяка една от тях. Избраният базов теоретичен подход за изследване съответства на поставените научни задачи.

Всяка задача може да претърпи еволюция, възможна е оптимизация на решенията, което дава основание за продължаване на научните и научно-практически разработки в тази област и в бъдеще. Доказателства за това откриваме в цялостното изложение на дисертационния труд.

Постигнати от изследването резултати. В края на всяка глава като отделен раздел са обобщени получените резултати, правят се съответните изводи и се дава списък с постигнатите резултати, касаещи съответната глава. Накрая всичко това е обобщено в глава „Заклучение“. Съгласен съм с направените заключения и считам, че приносът на автора е значителен.

Показаните резултати от експериментите подчертават отличните характеристики на разработения дисертационен труд.

Приноси. На стр. 36 в автореферата и на стр. 97 в дисертационния труд, дисертантът изброява 3 научни, и 6 приложни приноса, които според собствената му самооценка той е постигнал. Потвърждавам написаното и считам че това са наистина успехи, постигнати лично от докторанта.

Несъмнено темата на дисертационния труд има интердисциплинарен характер. Най-общо казано тематиката е свързана с приложението на компютърната техника и информационните технологии в друга област на науката и практиката.

Всички споменати от автора приноси са значими. Ще изтъкна само някои от тях, които в най-голяма степен причисляват дисертационния труд към професионално направление „4.6. Информатика и компютърни науки“, като е наблегнато на конкретно приложение на информатиката и компютърните науки в хуманитарната област.

От информатична гледна точка по мое лично мнение определен интерес представлява проектирането, разработката и експлоатацията на образователния сайт с автор дисертанта (приложен принос 5). С тази задача авторът се е справил на много добро ниво, демонстрирайки добри познания и умения от областта на проектиране и дизайн на интернет-страници и програмиране в Интернет.

Тук бих искал да цитирам автора, който изрично подчертава, че „направеното изследване е първото в Йемен, определящо влиянието на специално разработен за целите на обучението уеб-сайт върху нагласите на студентите, относно електронното обучение и върху техните знания след преминаване на уеб-базиран курс“. Фактът, че това е

„първото в Йемен“ е приложен принос и по този начин списъкът с приложните приноси би трябвало да бъде увеличен с още един, тъй като самата направа на сайта е едно, а неговото използване за конкретни цели е нова различна задача.

Познанията на автора в областта на компютърната техника са необходими и умело използвани от автора при даването на своята експертна оценка във връзка със съществуващата инфраструктура на университетите в Република Йемен по отношение на използваните хардуер и софтуер (приложен принос 3).

Не на последно място искам да изтъкна факта, че дисертантът е изпълнил една от основните задачи поставени му от заявителя на докторантурата, а именно да „информира властите и заинтересованите лица относно наличието на условия за въвеждане на електронно обучение в Йеменските университети и положителното влияние на електронното обучение върху знанията и мотивацията на студентите“ (приложен принос 6).

Автореферат. Авторефератът към дисертационния труд е на 43 страници и отразява напълно съдържанието и приносите на дисертационния труд.

Забележки и препоръки: В качеството си на научен ръководител, всички забележки и препоръки към дисертанта бяха отправени към него преди окончателното предаване на дисертационния труд като всички забелязани от мен грешки и неточности своевременно бяха коригирани.

Имайки в предвид, че английският и българският езици не са родни езици на автора, то логично е да се очаква в текста на дисертацията и автореферата на места да се забелязват правописни грешки. След консултация със специалист, преподавател по английски език в ЮЗУ „Неофит Рилски“, тези грешки до голяма степен бяха отстранени.

Наукометрични показатели. Дисертантът е автор на седем научни публикации, всички в списания. От тях шест са на английски език и едно на български език в българско научно издание. Четири от статиите са с единствен автор Аднан Шараф Али Юсеф Ал-Абси, а останалите са в съавторство с научния ръководител и други съавтори.

Със задоволство искам да подчертая факта, че за краткото време, определено от срока на една редовна докторантура, авторът има пет цитирания в реномирани научни издания извън България. Според направената в **Scopus** справка е видно, че три от тези цитирания са в издания с висок импакт ранг.

Заклучение

Оценката ми за дисертационния труд, автореферата, научните публикации, цитирания и приносите на дисертацията на Аднан Шараф Али Юсеф Ал-Абси е положителна. Представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и ПЗРАСРБ.

Постигнатите високи резултати ми дават основание да **предложа на уважаемото научно жури да присъди научната степен „доктор“ в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.6. Информатика и компютърни науки на Аднан Шараф Али Юсеф Ал-Абси.**

16.04.2017 г.

Член на научното жури:
/доц. д.н. Красимир Йорджев/